

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Відокремлений структурний підрозділ
«Класичний фаховий коледж
Сумського державного університету»»

**І НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ І СТУДЕНТІВ**

«Технологія, освіта, наука – 2024»

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

(Конотоп, 13 червня 2024 року)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Відокремлений структурний підрозділ

«Класичний фаховий коледж

Сумського державного університету»

**I НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ І СТУДЕНТІВ**

«ТЕХНОЛОГІЯ, ОСВІТА, НАУКА – 2024»

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

(Конотоп, 13 червня 2024 року)

Конотоп

2024

2. Насіннева асоціація України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrseeds.org.ua/konferentsiya-perspektivi-rozvitku-nasinnevoi-galuzi-ukraini-yak-skladovoi-integratsiinih-protses-1>
3. Кюнзов Ю.А. Сертифікація насіння / Ю.А. Кюнзов – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sort.at.ua/index/sertifikacija_nasinnja/0-6
4. Іванова Н.В. Сортова сертифікація насіння як чинник підвищення ефективності діяльності насінневої галузі / Н.В. Іванова – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fwww.pdaa.edu.ua%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fnppdaa%2F2011%2F02%2F078.pdf&name=078.pdf&page=1&lang=uk&c=570a55d28e6e>

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Іващенко М.М., *викладач*
ВСП «Класичний фаховий коледж СумДУ»

Становлення стратегічного менеджменту як самостійної області управлінської практики відбувалось поступово в межах загальної еволюції науки менеджменту.

Теоретичний аналіз проблеми стратегічного менеджменту спонукає нас до визначення головних понять дослідження – «стратегія», «стратегічне управління» та «стратегічне планування».

Одне з найбільш ранніх визначень «стратегії» було запропоновано у 1962 році Алфредом Д. Чандлером, що дав визначення стратегії як «довгостроковим цілям і завданням підприємства та прийняття заходів і розподіл ресурсів, необхідних для виконання цих цілей», тобто описує стратегію і як визначення цілей, і як забезпечення заходів для їх досягнення, і тим самим створив переш підґрунтя для багаторічних дискусій щодо сутності стратегії та стратегічного планування» [5, с. 28].

Саме цей погляд знайшов втілення у положеннях першої школи планування – «школи дизайну» [3, с. 32]. Один із засновників цієї школи К. Ендрюс також інтегрував установку цілей з політикою та планами. Відповідно до даного їм визначення, стратегія – це «комплекс рішень, що презентують єдність, цілісність і внутрішню безперервність стратегічних рішень компанії, що позиціонують її у

зовнішньому середовищі, забезпечують фірмову ідентичність, її здатність мобілізувати її сильні сторони та вести до успіху на ринку» [6, с. 28].

Сутність концепції стратегічного управління відображає необхідність врахування взаємозв'язку зовнішнього та внутрішнього середовищ в процесі цілевстановлення. Успіх організації залежить не лише від стратегії, яку обрало керівництво, а й від процесу її безпосередньої реалізації. У дослідженні ми дотримуємось точки зору Л. Боссиді, який підкреслював, що «стратегія немає жодної цінності, якщо не враховує здатності організації до її впровадження» [4].

Варто зазначити, що «стратегічне управління – це таке управління організацією, яке спирається на людський потенціал як основу організації, орієнтує виробничу діяльність на запити споживачів, гнучко реагує й проводить своєчасні зміни в організації, що відповідають виклику з боку оточення і дозволяють домагатися конкурентних переваг, які в сукупності дають можливість організації виживати в довгостроковій перспективі, досягаючи при цьому своїх цілей» [5, с. 15]. Заслуговує на увагу той факт, що стратегічне управління являє собою так зване управління розвитком, основними структурними елементами якого є формування бачення, окреслення цілей і завдань, визначення стратегії та розробка планів розвитку.

Процес розробки стратегії управління сучасним підприємством складається із трьох стадій: стратегічне планування, стратегічна організація і стратегічний контроль.

Теоретичним і методологічним аспектам стратегічного планування було присвячено чимало досліджень, які здійснили певний внесок у становлення й розвиток теорії управління: Ф. Абраму, Р. Акофф, І. Ансофф, Дж. Куїнн, К. Ендрюс, М. Портер, Г. Хемел, Г. Минцберг, К. Хофер, Г. Штейнер, А. Томпсон, Д. Шенделл, К. Хаттен, Дж. Пірс, Р. Робінсон, Дж. Хіггенс та ін. [6, с. 8].

Зокрема, Д. Шендел і К. Хаттен розглядали стратегічне планування як «процес визначення й (установлення) зв'язку, організації з її оточенням, що полягає в реалізації обраних цілей і в спробах досягти бажаного стану взаємин з оточенням за допомогою розподілу ресурсів, що дозволяє ефективно й результативно діяти організації і її підрозділам» [3, с. 21].

За Дж. Хіггенсом, «стратегічне планування – це процес управління з метою здійснення місії організації за допомогою управління взаємодією організації з її оточенням» [2, с. 32].

На думку Ансофф І., стратегічне планування – багатоаспектний процес, а саме як моделювання майбутнього, стосовно до якого

повинні бути певні цілі й сформульована концепція довгочасного розвитку; як управлінський процес створення й підтримки стратегічної відповідності між цілями фірми, її потенційними можливостями й шансами на перспективу, а також як адаптивний процес, у результаті якого відбуваються регулярні (щорічні) коректування рішень, оформлених у вигляді планів; перегляд системи заходів щодо виконання цих планів на основі безперервного контролю й оцінки змін, що відбуваються, у діяльності фірми [1, с. 157].

Слід зауважити, що стратегічний план підприємства, що функціонує у ринкових умовах, використовує іншу парадигму, сутність якої полягає у такому. Якщо ситуаційний аналіз виявив падіння попиту, навіть при наявності необхідних ресурсів, керівництво не буде спрямовувати свої зусилля по нарощуванню обсягів випуску, а скоріше за все обере шлях зменшення випуску або ж навіть перехід на випуск іншої продукції. В основі розробки стратегічного плану знаходиться попередній аналіз перспектив розвитку підприємства з обов'язковим урахуванням можливих змін зовнішнього середовища, у якому воно діє, а також з урахуванням стратегічних змін всередині самого підприємства. Одним із ключових елементів цього аналізу вважаємо, визначення ринкової та конкурентної позиції підприємства, оцінка його слабких та сильних сторін, виявлення можливостей і загроз. Кінцевим результатом виконаних дій має бути сформований і обґрунтований PEST та SWOT-аналізи. На їх основі керівництво формує окремі напрямки господарської діяльності (визначаються бізнес-процеси і виокремлюються бізнес-одиниці) і вибираються базові й функціональні стратегії.

Здатність використовувати в ході змін надійні методи передбачає наявність досить великого арсеналу засобів і методів стратегічного планування. До його складу входять: стратегічні моделі, засновані на методах дослідження операцій; матрицю Бостонської консультативної групи; криву досвіду та ін. [2, с. 91]. Наявність здатності втілювати стратегію в життя обумовлено тим, що між стратегією як науково-обґрунтованим планом і практичною діяльністю підприємця обов'язково існує двосторонній зв'язок. Так, з одного боку, будь-які дії, що не підкріплені планом, зазвичай виявляються лише пошуками, не маючи під собою обґрунтування шляхів досягнення. З іншого боку, процес мислення, що не супроводжується практичною діяльністю, так і залишається в площині ідеї. Тому підприємець, зайнятий реалізацією стратегії, повинен знати технологію втілення стратегії в життя.

Таким чином, на основі проведеного аналізу наукових джерел щодо стратегічного планування, можемо зробити висновок, що в сучасних умовах стратегічне планування доцільно розглядати як елемент єдиної системи планування на підприємстві, що у свою чергу є невід'ємною частиною стратегічного управління.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми стратегічного управління / планування в умовах перманентної мінливості середовища, в якому діє підприємство.

Перспективою подальших досліджень є уточнення компонентів структури стратегічного планування та з'ясування можливостей ефективного застосування технологій втілення стратегій на сучасному підприємстві.

Література

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф; под ред. Ю. Н. Каптуревского. – [пер. с англ.]. – СПб. : Питер, 2008. – 416 с.
2. Винокуров В. А. Организация стратегического управления на предприятии / В. А. Винокуров. – М. : АОЗТ «Центр экономики и маркетинга», 2006. – 456 с.
3. Мінцберг Г. Зліт та падіння стратегічного планування / Пер. з англ. К. Сисоева. – К.:Видавництво Олексія Капусти, 2008. – 412 с.
4. Поделинская И. А., Бянкин М. В. Стратегическое планирование: Учебное пособие. – Улан-Удэ: Изд-во ВСГТУ, 2005. – 55 с.
5. Alfred D. Chandler. Strategy and Structure: Chapters in the History of the American Industrial Enterprise, MIT Press, 1962. – 633 p.
6. Kenneth Andrews, The Concept of Corporate Strategy, rev. ed. (Homewood, Ill. R.D.Irwin, 1980). – 384 p.